

Müasir, qloballaşan dünyada şəbəkə texnologiyalarının əhəmiyyəti günü-gündən artmaqdadır. Şəbəkə texnologiyalarının əsas məqsədi insanların biliklərə və resurslara davamlı çıxışını təmin etməkdir. Müasir texnologiyalar əsasında yaranan şəbəkələrdə kommunikasiyalər faktiki olaraq fiziki sərhədləri aradan götürür və insanlara məsafədən ünsiyyət imkanları yaradır. Elə bu məqsədlə də 2008-ci ildə ölkəmizdə Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsi (ATŞ) yaradılıb. Bununla da təhsil sahəsində şəbəkələrin texnoloji imkanları effektiv bir alətə çevrilmişdir. Onu da qeyd edək ki, ATŞ ölkənin bütün təhsil müəssisələrini birləşdirmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir.

Təhsil müəssisələrinin 92%-i Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşulub

Bu günədək ATŞ-yə 4299 təhsil müəssisəsi qoşulmuşdur ki, bu da ölkə üzrə təhsil müəssisələrinin 92%-ni əhatə edir. Hazırda Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsi çərçivəsində yeni təhsil müəssisələrinin sürətli fiber-optik bağlantıya keçidi istiqamətində işlər aparılır. 2021-ci ilin sonunadək ölkə üzrə 50 şəhər və regiondan 435 mindən çox şagirdi və 34 mindən çox müəllim heyətini əhatə edən 478 yeni təhsil müəssisəsinin şəbəkəyə sürətli fiber-optik bağlantı ilə qoşulması nəzərdə tutulur. ATŞ-yə qoşulmuş təhsil müəssisələri sürətli və təhlükəsiz internetlə təmin edilib. Onların şəbəkə daxilində bir-biriləri və Təhsil Nazirliyinin digər qurumları ilə kommunikasiyasına müvəffəq olunub.

Bəs, ATŞ bizə hansı imkanları yaradır?

Dayanıqlı intranet (lokal şəbəkə infrastrukturunu) xidməti

ATŞ-nin ən böyük üstünlüklərindən biri də təkə internetə çıxış deyil, eləcə də müəssisədaxili və müəssisələrarası lokal şəbəkələrin - İnter-

netin təmin edilməsindən ibarətdir. Bu isə o deməkdir ki, hətta internet olmasa belə təhsil müəssisəsi daxilində qurulmuş lokal şəbəkə vasitəsilə oflayn rejimdə məlumatların (faylların) operativ ötürülməsi və qəbul edilməsi mümkün olacaqdır. ATŞ-nin nəinki təhsil müəssisələrini, təhsil idarələri və şöbələrini də əhatə etdiyi nəzərə alınsa, vahid intranet şəbəkəsinin mövcudluğu ümumilikdə ölkənin təhsil sistemi daxilində sənəd dövriyyəsinin elektronlaşdırılması və audio-vizual rabitənin effektiv təşkili baxımından da xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

IP telefoniya xidməti

IP (və ya rəqəmsal) telefoniya - ənənəvi sabit xətlə telefon rabitəsinin müəssisə/təşkilat daxilində mövcud olan intranet şəbəkəsi üzərindən təşkil edilən daha keyfiyyətli və əzəmətli alternativdir. IP telefon rabitəsində məlumat rəqəmsal kanallar üzərindən ötürüldüyündən, telefon danışıqının keyfiyyəti bir qayda olaraq daha yüksək olur. Bununla yanaşı, IP telefoniya istifadə edən müəssisələr telefon xidmətinə görə aylıq abunə və digər ödənişlərdən azaddır ki, bu da təşkilatın büdcəsində əhəmiyyətli qənaətə yol açır.

Videokonfrans xidməti

Videokonfrans - korporativ intranet şəbəkəsi mövcud olan müəssisə/təşkilat daxilində və ya bu cür şəbəkə ilə birləşdirilmiş müəssisələr arasında görüntülü və səsli video zənglərin edilməsini mümkün edən telekommunikasiya xidmətidir. Bu xidmət vasitəsilə daxili İnternet şəbəkəsinə çıxışı olan əməkdaşlar bir-biri ilə keyfiyyətli və kəsintisiz videobəllənti yarada və canlı müzakirələr apara bilərlər.

Təhsil müəssisələrinin 92 faizi Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşulub

Ən iri korporativ İKT şəbəkəsi

Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşulan təhsil müəssisələrinin rəhbərləri şəbəkə ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölüşüb.

"Optik internet bizə həm sənədləşmə işlərinin yerinə yetirilməsi, həm də müəllimlərin keyfiyyətli dərslər təşkilində təkə verir"

Yevlax şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Zərəxanım Əhmədova kommunikasiyaların qurulmasında şəbəkənin məktəbin işini çox asanlaşdırdığını deyir: "İndiki dövrdə internetlə həyatı təşəvvür etmək çətindir. O cümlədən təhsildə sürətli internet çox vacibdir. Belə ki, optik internet bizə həm sənədləşmə işlərinin yerinə yetirilməsi, həm də müəllimlərin keyfiyyətli dərslər təşkilində təkə verir. Bizim məktəbə 2019-cu ildə sürətli internet xətti çəkildi. Bu xətt çəkildikdən sonra sənədləşmədə heç bir maneə olmadı. UTİS, şagird-məzun, poçt və digər proqramlardan kəsintisiz istifadə mümkün oldu".

"Elektron lövhələr və digər kompüter avadanlıqlarından istifadə xeyli rahatlaşıb"

Oğuz şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin direktoru İsmayıl Məşədiyev də ATŞ-nin yaratdığı imkanlardan söz açıb. O, təhsil sahəsində kommunikasiyaların vacibliyini bildirir: "Sürətli internet xətti çəkildikdən sonra müəllimlər tədrisdə interaktiv alətlərdən istifadə edə bilərlər. Elektron lövhələr və digər kompüter avadanlıqlarından istifadə xeyli rahatlaşıb. Hazırda məktəbimizdə 7 elektron lövhə var və məktəbin bütün ərazilərində internet ölçənlər olub".

"Sürətli internet vasitəsilə tapşırıqlar vaxtında yerinə yetirilir"

Mingəçevir şəhər Texniki humanitar Liseyin direktoru Nailə Məmmədova deyir ki, rəhbərlik etdiyi təhsil müəssisəsi 3 ildən çoxdur ki, ATŞ-yə qoşulub. O, liseyin ATŞ-yə qoşulduqdan sonra bir neçə innovativ layihələrdə daha aktiv iştirak etmək imkanını əldə etdiklərini sözlərinə əlavə edib: "Artıq 3 ildir ki, liseyimizdə "Rəqəmsal bacarıqlar", "STEAM-Azərbaycan" kimi layihələr tətbiq edilir. Digər dərslərin tədrisində də internet resurslarından tez və keyfiyyətli istifadə etmək imkanımız var. Bundan əlavə, məktəbdaxili qiymətləndirmə, SELFİYE PILOT AZƏRBAYCAN layihəsində beynəlxalq qiymətləndirmə zamanı da sürətli internet vasitəsilə tapşırıqlar vaxtında yerinə yetirilir. Optik internetin sənədləşmə, yazışmalarda çox böyük üstünlüyü var. Belə ki, hazırda elektron jurnal layihəsinin tətbiqinə başlayırıq. Bütün bunları güclü, effektiv kommunikasiya şəbəkəsinə qoşulduğumuz üçün rahat şəkildə yerinə yetirə bilərik".

Niyazi RƏHİMOV

Veb-süzgəcləmə xidməti

ATŞ-ni səciyyələndirən başlıca xüsusiyyətlərdən biri də onun məhz təhsilçilərin ehtiyacları üçün münasib olan internetə - təhlükəsiz internetə çıxışı təmin etməsidir. Belə ki, ATŞ-yə qoşulmuş bütün təhsil müəssisələrində internet şəbəkəsindən istifadə olarkən uşaq psixologiyasına mənfi təsir göstərə bilən istənilən zərərli, qeyri-etik və yolverilməz onlayn məzmun ATŞ-nin müvafiq proqram təminatı tərəfindən avtomatik qayda-bloklanır və məktəblərdə təhsil alan şagirdlər internetdən istifadə zamanı bu cür məlumatlarla bir qayda olaraq üzləşmirlər. ATŞ-nin İnternet filtrasiya xidməti hazırda onlayn axtarış sistemlərində müxtəlif dillərdə 60-dək kateqoriya üzrə zərərli informasiyanın axtarışını məhdudlaşdırır və şagirdlərin arzuolunmaz veb-məzmunlardan maksimal müdafiəsini təmin etməyə imkan verir. Bu isə öz növbəsində, uşaq psixikasının internetin zərərli təsirlərindən qorunması ilə yanaşı, tədris prosesində şagirdlərin diqqətinin yalnız faydalı məzmunlar üzərində cəmlənməsinə xidmət edir.

Texniki dəstək xidməti

Layihə çərçivəsində respublikanın şəhər və rayonlarında yerləşən təhsil müəssisələrində şəbəkə və İKT avadanlıqlarına texniki dəstək xidmətləri göstərilir. Texniki dəstək xidməti təhsil müəssisələrində baş verəcək texniki nazaslıq operativ şəkildə aradan qaldırır.

GEANT şəbəkəsinə çıxış

Ölkənin ən iri korporativ İKT şəbəkəsi olan Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsi (ATŞ) milli təhsil sistemi üçün nəinki texniki və texnoloji, eləcə də elmi-intellektual müstəvidə geniş imkanlar təmin edir. Şəbəkənin potensialı bu gün orta ümumtəhsil müəssisələri ilə yanaşı respublikanın ali təhsil müəssisələri üçün də innovativ elmi-tədqiqat imkanları yaradır. Belə ki, ölkə üzrə ali təhsil verən bütün universitetlər Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşularaq şəbəkənin resursları üzərindən "GEANT" beynəlxalq akademik şəbəkəsinə çıxış əldə edə və bu şəbəkənin elmi araşdırma potensialından yararlanı bilərlər.